

MORÁL ÉS SZÜLETÉS¹⁾

A születések számának visszafejlődése úgy-
szólván egész Európában tömegjelenség. H. W. Methorst,
a Németalföldi Statisztikai Hivatal vezérigazgatója és a Nemzetközi
Statisztikai Intézet vezértitkára 1927-ben Genfben a népesedési vi-
lágkongresszuson (World Population Conference) utalt arra, hogy
a nyugati kultúrájú népek szaporodása, elterjedése már évek óta szü-
netel, és megjósolta, hogy az egyes országok lakosságszáma fokoza-
tosan le fog töredezni.

A győző államokban divatos rémlátási pszichozistól szintén nem
mentes Denvigné s francia tábornok egy könyvében, amelyben
a francia nép terméketlenségéről panaszodik, Németországra vo-
natkozólag a következőket írja: „Németország minden gazdasági
kérdést a *natalitás* kérdésével hoz kapcsolatba. A natalitásban látja
az ipari, kereskedelmi, mezőgazdasági, tudományos és szociális fej-
lődés, továbbá a politikai és katonai hatalom alapjait“. Az aggodal-
maskodóan sovíniszta generális további gondolatfűzéséből olyasva-
lami olvasható ki, mintha abban a hitben lenne, hogy Németország-
ban a születések száma kielégítő és hogy a mortalitási viszonyokkal
egybevetve megnyugtató egyensúlyi állapotban van. Ez a felfogás
teljesen téves. Burgdörfer szerint Németországban az
utolsó negyedszázad alatt a születések száma
több mint 50% -kal csökkent. Összehasonlítás céljára
érdekesek a következő táblázatok adatai.

I. sz. táblázat.

Poroszországban 1000 lélekre esett ujszülött		
Év	Halvaszülöttek nélkül	Halvaszülötteket is beleszámítva
1875	—	46:15
1876	—	47:19
1877	—	45:50
1913	20:81	23:47
1917	10:6	12:19

¹⁾ A szegedi Egyetem Barátai Egyesületének orvosi szakosztályán 1930. március 8-án tartott előadás.

II. sz. táblázat.

1000 lélekre esett ujszülés						
Év	1909	1910	1911	1912	1926	
Berlin gazdag városrészeiben	15·2	14·9	14·1	13·8	10·4	
Berlin szegénylakta részeiben	31·8	29·6	27·4	26·4	11·8	
Különbség	abszolút számokban	16·6	14·7	13·35	12·6	1·4
	%-okban	52·2	49·7	49·0	47·8	11·9

Az első számú táblázatból az olvasható ki, hogy a XIX. század utolsó negyedének elejéhez képest közvetlen a háború előtt már majdnem pontosan 50% volt a csökkenés, legújabban pedig ez a csökkenés majdnem 75%-ra növekedett. A szülések elmaradása tehát a háború előtt is már erősen észlelhető volt, és hogy ez a csökkenés mily matematikai szabályossággal nőtt, kiviláglik a II. sz. táblázatból. Ennek a táblázatnak még egy tanulsága van, még pedig az, hogy a különböző anyagi és szociális viszonyok között élő néprétegeknél észlelt különbségek lassan-lassan majdnem teljesen eltűntek; míg ugyanis 1909-ben a különbség 52·2% volt, addig 1926-ban már csak 11·9%-t tett ki.

III. sz. táblázat.

1000 lélekre esett ujszülés																
Ország	Nagymagyarországon (Horvát-Szlavonország kivételével)						Csonkamagyarországon									
	Év	1913	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927
Ujszülések száma	34·3	34·5	23·6	16·8	16	15·3	27·6	31·4	31·8	30·8	29·2	29·9	28·3	27·3	25·7	25·0

A magyar születési viszonyokat a III. sz. táblázat tünteti fel. 1913—1918-ig fokozatosan csökkenés látható, amely 1916-ban (1913-hoz képest) 52·5%, 1918-ban már 56·1%. 1919-ben — valószínűleg a sok menekült és a magától értetődően bőségesebb fogamzási lehetőségek miatt — az újszülöttek száma Csonkamagyarországon 27·6-ra szökkent fel (1000 lélekre számítva), a következő 2 évben valamivel még emelkedett is, azóta azonban állandóan esik és 1928-ban már jóval az 1913. évi niveau alatt állott. Ez a csökkenés annál feltűnőbb, mert a háború előtti években a szülések arányszáma oly állandó volt, hogy legfeljebb csak tizedesekre menő csökkenést tüntetett fel.

IV. sz. táblázat.

1000 lélekre esett ujszülés				
H a d v i s e l ő o r s z á g o k	Melyik ország ?	1913	1918	1924
		Angolország	24·1	17·7
	Skótország	25·5	20·2	25·9
	Irország	22·8	19·8	22·0
	Olaszország	31·7	17·9	28·2
	Franciaország	18·3	13·1	18·8
	Portugália	33·0	28·8	—
	Finnország	27·1	23·8	24·0
	Románia	42·1	14·3	36·9
	Belgium	22·4	11·4	20·0
	Németország	27·5	14·3	20·4
	Ausztria	29·7	14·1	21·4
	Magyarország	34·3	15·3	26·9
S e m l e g e s o r s z á g o k	Svédország	23·2	20·3	18·1
	Norvégia	25·5	24·8	21·7
	Svájc	20·1	18·7	18·8
	Dánia	25·6	24·1	21·9
	Németalföld	28·2	24·8	25·1
	Spanyolország	30·4	29·1	29·7

Egyéb országok születéscsökkenésére vonatkozó számadatokra nem igen akarok kitérni, csupán megemlítem, hogy a viszonyok a legtöbb európai államban hasonlóak a mieinkéhez. A IV. sz. táblázatból, amely a hadviselő és semleges országokat külön csoportosítva tünteti fel, az olvasható ki, hogy a háború évei alatt az összes felsorolt államokban esett a szülések száma, 1924-ben pedig ép úgy, mint nálunk, már ismét magasabb, de az emelkedés nem érte el az 1913-ik év magasságát, azóta azonban mindenütt általános a csökkenés.

(Folytatjuk.)

(Budapest.)

Steiger-Kazal Dezső.